

A SZÍNHÁZ VILÁGÁNAK ÜNNEPLÉSE

Lyric Theatre, Hongkong

Van Berkel vázlata

Irodalom / References

- [1] Tsiu, Clarence Hon-chee – Ku, Agnes S.: „The 'Global City' as a Cultural Project: The Case of the West Kowloon Cultural District”, in *Hong Kong Mobile: Making a Global Population*, Hong Kong University Press, Hong Kong, 2008, pp 343–365, DOI: <10.5790/hongkong/9789622099180.003.0013>.
- [2] Davis, Alice: Dutch master, *CLADmag*, Vol 1 (2015), No 1, pp 38–49.
- [3] Carmona, Matthew: „Designing mega-projects in Hong Kong: Reflections from an academic accomplice”, *Journal of Urban Design*, Vol 11 (2006), No 1, pp 105–124, DOI: <10.1080/13574800500490349>.

Renderings by DBOX.

Masterplan image: © WKCD

Diagrams + sections: ©UNStudio

A Lyric Theatre Nyugat-Kaulungban (West Kowloon) épült, Hongkong ambiciózus, 40 hektáros tengerparti kulturális negyedében, ahol a nyitott közterek kulturális események széles skáláját felvonultató helyszínnel kapcsolódnak össze. A múzeumok, színházak és koncerttermek kavalkádjá Hongkongnak olyan lüktető negyedét alkotják, amelyben a művészet különböző ágai egymásra hatnak, együtt dolgoznak, képesek az innovációra és a fejlődésre. [1]

A kulturális kínálat széles skálája mellett a negyedben lakó- és irodaépületeket is találunk, valamint 23 hektáron közterületet és köztereket, amelyeket két kilométeres kikötő menti promenád köt össze.

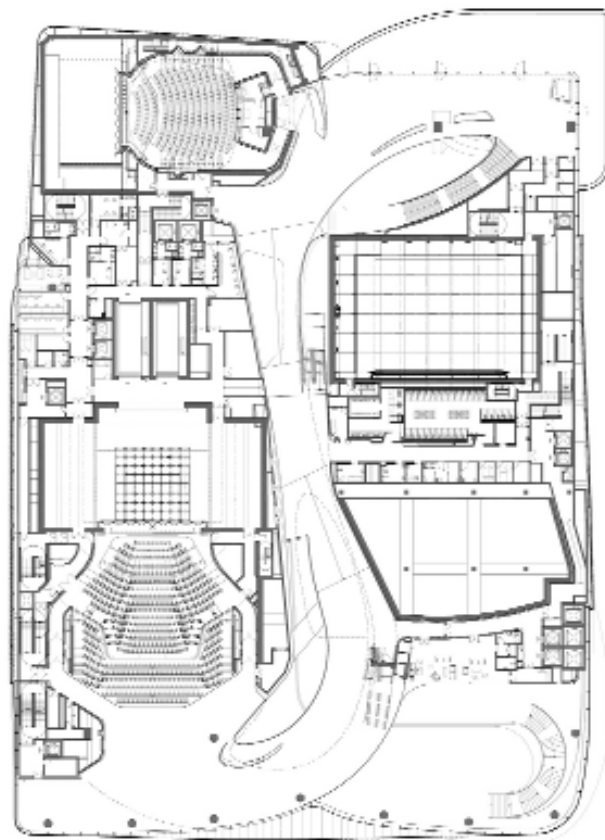
A tervezés fázisai

Amikor 2014-ben dolgozni kezdtünk a Lyric Theatre tervezésén, [2] a tenderterv programjában egy olyan kulturális épület volt, amely egy nagyszínpadot – az 1200 férőhelyes lírai színpadot – és egy nagy próbatermet foglalt magában, továbbá a hét tánc- és próbateremmel, adminisztrációs és kiszolgálóterekkel bíró közösségi házat, végül pedig kereskedelmi, vendéglátó és szabadidős funkciókat. Ebben a korai stádiumban úgy osztottuk fel az épülettömegeket, hogy minden önálló funkciót egy-egy külön épületben helyeztünk el.

Három hónappal később, amikor kiválasztottak bennünket a tervezésre, úgy változtattunk a megközelítésen, hogy egyetlen tömegbe rendeztük a teljes komplexumot, ami az épületet használó különböző csoportok közötti közösségépítést és együttműködést segíti elő. Olyan tervet dolgoztunk ki, amely a látogatói és felhasználói él-

ményre irányul; amely elősegíti, hogy a vendégek, az előadók és a színházlátogatók programjai és épületen belüli útvonalai összefonódjanak. A koncepció az épületen keresztülhaladó koreografált élményére összpontosított. Továbbá próbáltuk az épület minden homlokzatát

Alaprajz

aktiválni, ehhez a területnek mind a négy oldalán főbejáratokat helyeztünk el.

Azonban amikor már hat hónapja foglalkoztunk a tervezéssel, az épületegyüttesben elhelyezendő előadói terek további két színpaddal bővültek, miközben a lírai színpad nézőterét 1200-ról 1450 fősre növelték. Szorosan együttműködöttünk a leendő használókkal és a megrendelővel, hogy pénzügyi szempontból minél inkább fenntartható legyen a projekt, ezért három különböző típusú előadótermet kapcsolunk össze, amelyekkel az előadómű-vészetek változatosabb körét tudjuk ellátni.

Ezen túlmenően egy másik nagy táncstúdió is bekerült a programba, és a nagy próbateremből flexibilis terület lett, amely átrendezve előadásoknak is otthon adhat, akár száz férőhelyes nézőtérrel.

2015 végére teljesen megváltozott az eredeti dizájn: a Lyric Theatre egy közel 41 000 m²-es, vegyes használatú épület lett, amely három színpadnak ad otthont (a lírai színpadnak, a kamaraszínpadnak és a stúdiószínpadnak), továbbá a nagy próbateremnek, amely kisebb előadóteremként is használható, a nyolc tánc- és próbatermet és adminisztrációs területeket magában foglaló közösségi háznak; a kereskedelmi, vendéglátó és szabadidős funkciók pedig szabadabb elrendezést kaptak.

Infrastrukturális kihívások

Az építési terület infrastrukturális ellátottsága a színház jellegzetességeiből adódóan hatalmas kihívásokat állított elénk. A kulturális negyed városrendezési masterplanján, amelyet a Foster + Partners tervezett, a terület utcaszintjét kizárólag gyalogos használatra szánták, míg az összes gépjárműves feltárás – köztük a taxi- és autóbusszállomások, az összes épület parkoló- és áruszállító területei – a földszint alatt kapott helyet. Ennek eredményeként a teljes kerületet egy hatalmas, többszintes, közös pinceszint kapcsolja össze. [3]

Továbbá a várost a repülőtérrel összekötő metróvonal a negyed nyugati szélén halad keresztül, pont a Lyric Theatre északnyugati sarka alatt. Az egész negyed feltöltésre épült, meglévő és jövőbeni, föld alatti települési infrastrukturális közműrendszerekkel. A közút és a rakodóterület is közvetlenül a tervezési helyszín alatt húzódik, így az új színházhoz komplex hang- és rezgésvédelemre volt szükség.

Ahhoz, hogy a föld alatti rakodóterület és a lírai színpad színpad mögötti része egy szintre kerüljön, az egész színháztermet 11 méterrel be kellett süllyesztenünk. Ez azonban azt jelentette, hogy a lírai színpad nagy előadóterme és egyéb színházi háttérterületek közel kerültek a föld alatti metró- és autópályához, ettől pedig a színház épületének szigetelése nagyon bonyolult lett.

A színházi és előadó-művészeti tereket végül úgy ov-

Hátsó homlokzat

a Művészek tere felől

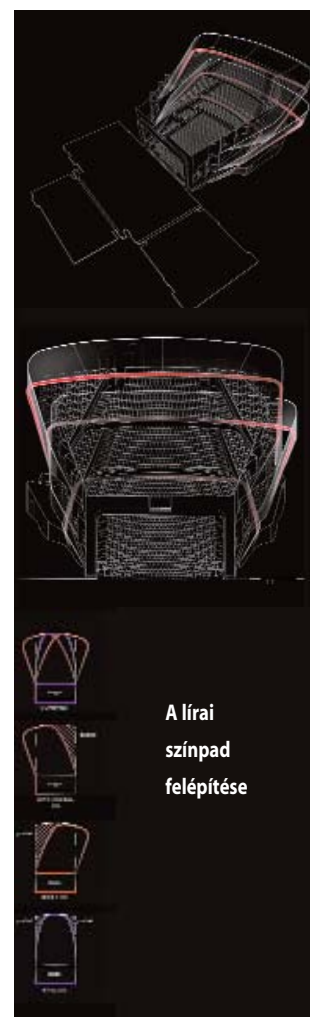
tuk meg a területen jelentkező zajtól és rezgéstől, hogy az egész épületet 650 db elválasztó rugóra ültettük rá. Ennek köszönhetően a Lyric Theatre-t minden talajszint és talajszint alatti zajtól és rezgéstől el tudtuk választani, mindattól, amit a metróalagút, a közúti forgalom és a közelben lévő, föld alatti közművek okoznak.

A színház belső elrendezése

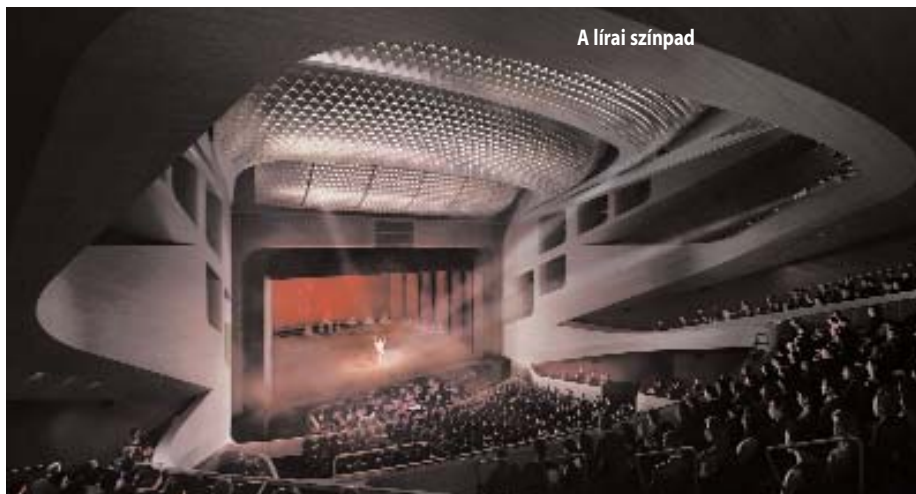
Az épületegyüttes tervezésében a legnagyobb kihívás mégis az volt, hogy hogyan helyezzük el a három legnagyobb színházi termet az építési terület szűkös határain belül (föld alatti rakodóterületekkel) úgy, hogy mind a három színpad esetében megoldjuk a terület infrastrukturális zajától való hangszigetelést, de az egyes előadótermek belső zajainak szigetelését is, miközben biztosítjuk a szükséges közforgalmú útvonalakat a színháztermek különböző szintű megközelítéséhez.

A lírai színpad besüllyesztése és az ebből következő szükségesség indokolta tette, hogy a stúdiószínpadot és a kamaraszínpadot terepszint felett helyezzük el, hogy ne ütközzön a lírai színpaddal. Ennélfogva ezt a két színpadot megemeltük és eltoltuk egymástól az épülettömegben belül, biztosítva a hangszigetelésüket is.

Továbbá ahhoz, hogy a három színpad egy időben működhessen, a folyosókat is el kellett különíteni és biztosítani kellett a maximális látogatószám áthaladását rajtuk, a többi helyszínen folyó előadások zavarása nélkül. Ezért hibrid, „doboz a dobozban” elvű dupla héjszerkezetet alkalmaztunk az egyes színpadok elválasztására, mialatt „lebegő” födémetek illesztettünk a színház-

A lírai színpad felépítése

A lírai színpad

termek és a hozzájuk kapcsolódó helyiségek közé. A közös használatú, épületen belüli közlekedők a termék közötti további puffertérként működnek.

A kamara- és a stúdiószínpad elhelyezésének másik fő szempontja a központban elhelyezett teherfelvonó közvetlen elérése volt. Mivel a három színpad egyetlen pincszinti rakodóterületen osztozik, a két nagy teherfelvonót szándékosan a stúdió- és a kamaraszínház között helyeztük el, ahonnan mind a két színpad közvetlenül elérhető.

A kamaraszínpad nézőtere

A stúdiószínpad

Közlekedés – a központi gerincút

A színháztermek elhelyezésével az épületen belüli közlekedés a „központi gerincút” mentén szerveződik. A gerincút belső átjáróként szolgál, közvetlen összeköttetést ad az északi oldali Művészek tere és a déli oldali kikötő között. Ezen túlmenően ez adja az épület két oldalán lévő bejáratok és a három színházterem közötti fő közle-

kedési útvonalat, miközben biztosítja a kikötő látványának fokozatos feltárulását, amint a látogató dél felé halad az útvonalon.

Hogy a közlekedési rendszer hatékony legyen, amelyel nemcsak a különböző magasságokban lévő színpadokat lehet elérni, hanem amely a színháztermek közötti és körüli területeket is átszövi, a gerincút két íves, egymás feletti rámpát alkot (alsó és felső gerincút), amelyek együttesen térbeli 8-ast formáznak. Az alsó gerincút vezeti le a látogatókat a lírai színpadhoz, míg a felső gerincút felfelé vezet a stúdió- és kamaraszínpadokhoz.

A felső gerincutat két tetőmegnyitással láttuk el a 8-as alak „hurkaiban”. Ezek a nyílások vizuális összeköttetést adnak a színház közönsége, a közösségi ház és a kereskedelmi, vendéglátó és szabadidős területek látogatói között. Ezenkívül természetes megvilágítással látják el a belső teret, és a közös tetőteraszról lenézve betekintést nyújtanak a gerincút és a folyosók felé.

Ahhoz, hogy mind a három színházterem egyszerre működhessen, mindegyikhez saját folyosót rendeltünk, amelyen keresztül közvetlenül elérhetőek a Művészek terére, illetve a kikötőre néző külső teraszok.

Ezek a folyosók és a központi gerincút együttesen egy negyedik előadóteret is alkotnak, egyfajta „látni és látszani” kapcsolatot hoznak létre a publikus gerincút és a félpublikus folyosók között. Mindegyik folyosó több szinten is a központi gerincútba torkollik, ezzel olyan átlátások keletkeznek, amelyek a szemléltető/szemlélt kapcsolatot hangsúlyozzák.

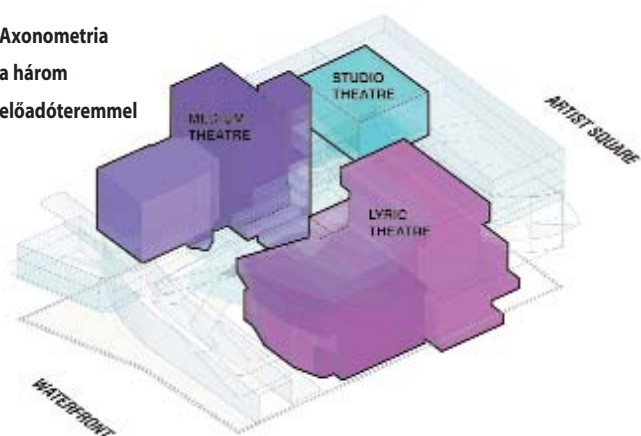
Programok elrendezése

A közösségi ház – amely adminisztrációs irodákból, illetve nyolc, helybéli és külső szervezetek számára nyitott tánc- és próbateremből áll – el van választva a színház programjától, egy üvegfelületen keresztül mégis vizuális összeköttetésben van a központi gerincúttal. A közösségi háznak saját tetőterasa is van.

A kereskedelmi, vendéglátó és szabadidős program három, egymástól független területen valósul meg, és

Axonometria

a három
előadóteremmel

magában foglalja a büféétkeztetést, az étterem, a bár és a csúcsmínőségű étkeztetés funkcióit. Ezek a területek közvetlenül elérhetőek kívülről is, és a belső gerincútról is.

Homlokzat / átláthatóság

A színházépületek ma már nem olyan zárt, sötét, titkos „fekete dobozok”, mint egykor voltak. Ma a színházakat úgy tervezik, hogy nyitottak, barátságosak és befogadóak legyenek – szélesebb közönséget céloznak meg, és az előadó-művészeteket mindenki számára elérhetővé teszik. Ezért a Lyric Theatre tervezésénél is nagyon fontos szempont volt az átláthatóság; a homlokzatra kívülről, mi történik az épületen belül, így hívogató a színházba járókat és mindenki mását is. Ezt a befogadó megközelítést erősíti az is, hogy az előadások időbeosztásától függetlenül további programok is várják a látogatókat. Még a stúdiószínház felett elhelyezett közösségi ház programja is lehetővé teszi a betekintést a tánc- és próbatermekbe a külső térről. Ez az átláthatóság még inkább élettel telíti az épülettől északra fekvő Művészek terét.

A három színpad

Míg az épületen belül a három színpadnak megvan a maga karaktere, attól függően, hogy milyen előadó-művészeti ágat szolgál ki, az építészeti formálásuk egységes, hogy egy teljes színházcsalád jöjjön létre, és az épület is koherens legyen. Ezért minden színpadnak megvan a saját, funkciójával összefüggő színe. Ez a szín nemcsak az előadótérben jelenik meg, hanem az odavezető folyosókon is, egyfajta útbaigazítónak. A színek és a terék intenzitása nő, ahogy a látogató közelebb ér az előadás helyszínéhez: az előcsarnok és a „központi gerinc” közlekedőtereiben semleges színek vannak, míg a színek intenzitása akkor éri el tetőfokát, mikor belépünk az auditoriumba.

A lírai színpad

A három auditorium közül a legnagyobb, az 1450 férőhelyes lírai színpad elsődlegesen különböző táncművészeti előadások színhelyéül szolgál, emellett más előadó-művészeti eseményeknek is otthont ad, például musicalnek, operának, filmpremiereknek. Mint a három színház közül a legelegánsabb, a lírai színpad a barokk kor színházainak nagyvonalúságára és finomságára utal a vörös és bronz részletekkel, míg a hűvösebb, szürke-barna tónusú fafelületek kortárs hangulatúak.

A lírai színpad alaprajza az aszimmetrikus üléselrendezésből adódik, az egymás feletti, eltolt szintek a lehető legtöbb ülés elhelyezését teszik lehetővé a korlátozott kiterjedésű épületben. Az oldalülések szögének és az er-

kélyek mellvédjének köszönhetően a színpadról mégis szimmetrikusnak tűnik a terem, ami a táncosoknak fontos.

Ezenkívül az első erkélyszint mérete a lehető legnagyobb, ahonnan a táncosok a legjobban láthatók, míg a minden szinten meglévő kisebb nézőtéri mezők nagyobb intimitást adnak ezen a nagy nézőtérén.

A kamaraszínpad

A 600 férőhelyes kamaraszínpad színházi és táncművészeti célokat szolgál. Ebben a térben sötét színezetű lila ad kontrasztot a fémbetétes diófa felületekkel. Hogy intimebb, egységes nézőtér jöjjön létre, nem egymás feletti az elrendezés, hanem az alsó és felső nézőtéri szintek vizuálisan egységesek, csak egyetlen geometrikus gesztus választja el őket, amitől a felső szint „lebegni” látszik.

A stúdiószínpad

A 270 férőhelyes stúdiószínpad kis és közepes, beszéd alapú drámai előadásokra készült.

A homogén sötétkék színű belső páholyszerű atmoszférát teremt. Ahhoz, hogy az intimitás valóban magas fokát érje el, a nézőtér és a színpad eleje is egyetlen térben van, összefárva az előadókat a közönséggel.

Koreografált élmény

Bár ennek az egészen kompakt épületnek a tervezése során számos izgalmas kihívással találtuk magunkat szembe, amikor elkészül, a Lyric Theatre élő, nyitott, hívogató helyszín lesz, mely sokféle előadó-művészetet tár Hongkong színházjáró közönsége elé. A színpadokat kiegészítő közösségi ház és a kereskedelmi, vendéglátó és szabadidős funkciók biztosítani fogják, hogy a komplexum élettel teljen meg a nap minden szakában, és ön-maga is vezető szerepet játsszon a nyugat-keleti kulturális negyed életében.

Ben van Berkel

Fordította: Ware-Nagy Orsolya

Metszet a lírai színpadon keresztül

Építész: Ben van Berkel, Hannes Pfau, valamint Garrett Hwang, Shuyan Chan (UNStudio)

Építető: West Kowloon Cultural District Authority

Építész munkatársak: Sean Ellis, Praneet Verma, Josias Hamid, Irina Bogdan, Alexander Meyers, Jeff Lam, Iker Mugarra Flores, Deepak Jawahar, Mimmo Barbaccia, Evan Shieh, William Benjamin Lucas, Caroline Smith, Vera Kleesattel, Albert Lo, Arnold Wong, Emily Yan, Haibo He, Abraham Fung, Mihai Soltuz, Betty Fan, Johnny Chan, Berta Sola Sanchez, Eric Jap, Chuansheng Zhang, Kyle Chou, Bennet Hu, Kenneth Sit, Kevin Yu, Weihong Dong, Stephni Jacobson, Piao Liu, Francois Gandon, James Jones, Mingxuan Xie, Iris Pastor, Jonathan Rodgers, Kaisi Hsu, Pragya Vashisht, Nora Schueler

Mérnöki szakágak: AECOM

Környezetvédelem: WSP

Színháztechnika: The Space Factory, Carr and Angier

Akusztika: Marshall Day

Homlokzat: inHabit

Tájépítészet: LWK Partners

Világítás: ag Licht

BIM: isBIM

Közlekedés: MVA

Látványtervek: DBOX

Rajzok: UNStudio

A b s t r a c t s

WESSELÉNYI-GARAY, Andor: SPACE AND BODY GAME**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 18-25, DOI: 10.33268/Met.2019.1.1

TELEKOM HEADQUARTERS, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS – TIBA ÉPÍTÉSZ STÚDIÓ

Office developments often take on the role of being works of art. This being a result of many factors, location on major urban arterial routes, occupancy levels, urban planning restrictions and market presence. Here the option of placing one vast body of office space on a corner site would not suffice. Three courtyards of differing in nature have been enclosed, one is semi-public, another is semiprivate and the third a private park. From these spaces the surrounding volume has been developed as a truncated, sectioned solid. Style is a lesser question as the project aims to demonstrate the occupants market presence as the leading company in its given sector. Providing not only workspace, also relaxation area, dining areas and a lifestyle pattern inherent to company values.

LAMERS, Emiel: EAST MEETS WEST, WEST MEETS EAST**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 26-29, DOI: 10.33268/Met.2019.1.2

Examining what happens when architects are commissioned to work away from home. Is this a result of client loyalty to an „in-house” architect, architectural celebrity, open competitions or market pressure. Often these projects result in a collaboration between architectural practices that can often generate a new set of ideas outside of the standard understanding of context, innovation and social exchange. It will be interesting to see what happens when east meets west at the next congress in Budapest.

VAN BERKEL, Ben: CELEBRATION OF THE WORLD OF THEATRE**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 30-33, DOI: 10.33268/Met.2019.1.3

THE LYRIC THEATRE COMPLEX, HONG KONG

Locating three theatres, all of varied capacity and different in character, within one building seems to be a work of spatial choreography. This has been achieved by arranging the spaces around a central spine where all functions have been placed within a transparent stacked building, moving away from the traditional concept of theatres being closed black boxes, towards transparency and openness.

KATONA, Vilmos: WITHOUT LIMITS**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 34-37, DOI: 10.33268/Met.2019.1.4NATIONAL DANCE THEATRE AT MILLENNIUM PARK, BUDAPEST, HUNGARY
ARCHITECT – GÁBOR ZOBOKI

Transformation of a former industrial building, later cultural centre, into a national dance theatre in the heart of Buda seems to be the most logical step to take considering the movement away from heavy industry towards cultural entertainment and associated activities. Easily accessed by private vehicles and public transport networks this former „temple of industry” provides the perfect space for a theatre. The new function, like dance is dynamic in form with timber stairs leading towards the main performance space. The puritan use of steelwork respects the building's industrial past whilst the fine detailed timber additions look to the future.

VIDEČNIK, Špela: OFIS ARHITEKTI WEST AND EAST**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 38-41, DOI: 10.33268/Met.2019.1.5

WEST: BASKET APARTMENTS, PARIS, FRANCE

A playful response was required for this development of short-term, student, housing on a site that measures 200x11 metres. Although the building core adheres to the linear demands of its given location architectural character has been enhanced by the use of attached/suspended basket structures to provide access walkways and balconies. Aside from the playful nature of this development it also looks to the future in terms of environmental impact by generating its own solar energy and harvesting rainwater. Education can be fun, socially responsive and practical.

EAST: FC BATE STADIUM, BORISZOV, BELARUS

This UEFA four star accredited stadium establishes a different approach to the conventional expectations of a sports venue. Located in the centre of a densely forested site this building is both organic in form and function. Once inside all the visitors and players energy is directed towards, sport, training and entertainment without loss of contact to nature.

YAMAMOTO, Asako: EUROPEAN ARCHITECTURE, JAPANESE DAYLIGHT**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 42-45, DOI: 10.33268/Met.2019.1.6

TWO WORKS BY ALPHAVILLE, JAPAN

A variation on the well known Japanese theme of building capsule hotels, constructed from regular sectioned timber columns and rafters placed at fixed intervals between which various functions are located: sleeping, bathrooms, eating and relaxation. Natural daylight being allowed to access the building along its central axis.

NISHIOJI CITY HALL, KYOTO, JAPAN

Somewhat similar to the project in Koya this building is constructed from a regulated structural system: here instead of using timber sections concrete panels are to be used. Regimenting the use of space and eventual function. The building form is intentionally small in scale, although five stories high, in order to create a direct relationship to the timber framed „Machiya” or „Artisans” timber framed homes found in this part of Kyoto.

ISHIGAMI, Junya: DREAMSCAPE**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 46-49, DOI: 10.33268/Met.2019.1.7

ART BIO FARM PROJECT, TOCHIGI, JAPAN

Convention has seen garden allotments being let to people in order to produce the maximum amount of crops in a small area. The concept behind this project is to allow people a chance to rent space which might be recreational as a driving priority. This dreamlike landscape will inspire creativity and therefore productivity by means of freedom of expression. Those who farm this land and its visitors alike can wander around flowing paths, easily access water sources and come to better understand the connection between the process of growing, harvesting, cooking and eventually eating.

DÉRY, Attila: MOORISH ARCHITECTURE IN PEST**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 50-55, DOI: 10.33268/Met.2019.1.8

PARIS COURTYARD, BUDAPEST, HUNGARY

ARCHITECTS – ARCHIKON

Being faced with the challenge of restoring a monumental building in any major city always presents numerous problems, here this was added to by the presence of technical design faults, relating to the poor quality of later additions and repairs. Also questions of how to replace or repair decorative elements including the Zsolnay roof tiles and ornaments. In addition to these challenges also fell the task of designing contemporary spaces and architectural additions, especially at roof level.

SEBES, Péter: VILLA FOR SECULAR RETREAT, NEAR MEGALITHS**Citation:** *Metszet*, Vol 10, No 1 (2019), pp 56-59, DOI: 10.33268/Met.2019.1.9

VILLA, DEVON, UNITED KINGDOM

ARCHITECT – PETER ZUMTHOR

Secular living has lead towards the development of a temple for atheism. To be without belief, supposedly requires a timelessness expressed in monolith concrete forms where solid forms and the spaces between are expressed as opposites. The architect strives for an individual statement which does not conform to a particular style or language, therefore original. This building might be without the need for religious belief but it is still secular in its self.